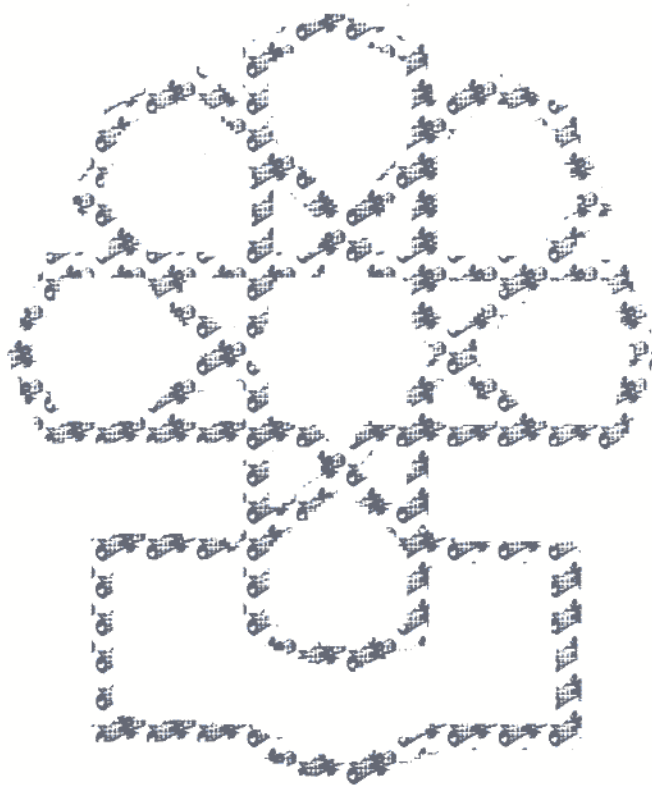

مقایسه نرخ بیسوادی در سال‌های ۶۵ و ۷۰

معاونت پژوهشی

مرداد ۱۳۷۵

کار: گروه (۲) خدمات پژوهشی

این مطالعه به تقاضای سرکار خانم نفیسه فیاض بخش
نماینده محترم مردم تهران انجام شده است.

کد گزارش: ۴۰۰۲۰۱۷

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع‌رسانی فارابی
شماره: ۳۹۸۱
تاریخ: ۱۹ ار ۷۵

مقایسه نرخ بیسوادی در سال‌های ۶۵ و ۷۰

کد گزارش: ۴۰۰۲۰۱۷

مقدمه

این گزارش به منظور بررسی نرخ بیسوادی در کشور تهیه شده است. از آنجا که آخرین آمار رسمی منتشره در این مورد مربوط به سال ۱۳۷۰ می‌باشد، از این رو، در این گزارش نرخ بیسوادی در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۷۰ مقایسه شده است.

۱- نرخ بیسوادی در سال ۱۳۶۵

نرخ بیسوادی در سال ۱۳۶۵، در سطح کشور معادل $38/2$ درصد بوده است. این نرخ در مورد مردان 29 درصد و در مورد زنان $47/9$ درصد بوده است. به عبارت دیگر، حدود نیمی از زنان کشور در این سال بیسواد بوده‌اند. بررسی نرخ بیسوادی در این سال به تفکیک استان‌ها نشان می‌دهد که استان‌های سیستان و بلوچستان، کردستان و آذربایجان غربی به ترتیب دارای بیشترین نرخ بیسوادی در کشور بوده‌اند. نرخ بیسوادی در استان‌های فوق به ترتیب $64/0$ ، $60/8$ و $53/0$ درصد بوده است. در مقابل، تهران، اصفهان و سمنان به ترتیب با نرخ بیسوادی $21/7$ ، 29 و $29/5$ درصد دارای کمترین نرخ بیسوادی بوده‌اند (جدول شماره ۱).

۲- نرخ بیسوادی در سال ۱۳۷۰

نرخ بیسوادی در سال ۱۳۷۰ در سطح کشور معادل $25/9$ درصد بوده است. این نرخ در مورد مردان $19/4$ درصد و در مورد زنان $32/9$ درصد بوده است.

بررسی نرخ بیسوادی در این سال به تفکیک استان‌ها نشان می‌دهد که دقیقاً مشابه سال ۱۳۶۵ استان‌های سیستان و بلوچستان، کردستان و آذربایجان غربی دارای بیشترین نرخ بیسوادی بوده‌اند. نرخ بیسوادی در این استان‌ها به ترتیب $49/7$ ، $41/1$ و $38/4$ درصد بوده است. استان‌های تهران، اصفهان و سمنان نیز به ترتیب با $14/9$ ، $19/4$ درصد و $20/6$ درصد دارای کمترین نرخ بیسوادی کشور بوده‌اند.

بررسی نرخ بیسوادی در زنان و مردان به تفکیک استان‌ها نشان می‌دهد که به طور متوسط نرخ بیسوادی زنان 7 درصد از نرخ بیسوادی کشور بیشتر است. در استان‌های سیستان و بلوچستان، کردستان و آذربایجان غربی نرخ بیسوادی زنان از متوسط نرخ بیسوادی زنان در سطح کشور به ترتیب معادل $26/3$ ، 22 و $17/1$ درصد بیشتر می‌باشد. در استان سیستان و بلوچستان هنوز نزدیک به 60 درصد زنان بی‌سواد می‌باشند (جدول شماره ۱).

۳- مقایسه میزان کاهش نرخ بیسوادی در سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۰

کوشش‌های به عمل آمده طی سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۰ منجر به کاهش نرخ بیسوادی کشور معادل $12/3$ درصد شده است. میزان کاهش نرخ بیسوادی زنان چشمگیرتر از مردان بوده است. به طوری که نرخ بیسوادی زنان طی این مدت 15 درصد و نرخ بیسوادی مردان طی این مدت $9/6$ درصد کاهش یافته است. مقایسه میزان کاهش نرخ بیسوادی در استان‌های کشور نشان می‌دهد که کوشش‌های انجام شده در این

زمینه در استان‌های کردستان، ایلام و آذربایجان شرقی بیشتر بوده است. به گونه‌ای که نرخ بیسوادی در این استان‌ها طی سال‌های فوق به ترتیب معادل ۱۹/۷، ۱۷/۸ و ۱۶/۹ درصد کاهش یافته است. مقایسه میزان کاهش نرخ بیسوادی به تفکیک زنان و مردان در استان‌های کشور نیز نشان می‌دهد که استان‌های ایلام، کردستان و آذربایجان شرقی موفق شده‌اند بیش از ۲۰ درصد از نرخ بیسوادی زنان را کاهش دهند (جدول شماره ۲).

۴ - کاهش نرخ بیسوادی براساس تبصره ۶۲ قانون برنامه دوم

به موجب تبصره ۶۲ قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، دولت موظف است تمهیدات لازم برای اجباری کردن شرکت کودکان لازم‌التعلیم در آموزش اجباری و شرکت بی‌سوادان کمتر از ۴۰ سال در دوره‌های سوادآموزی را فراهم آورد. از عملکرد تبصره فوق اطلاع دقیقی در دست نیست و از آنجا که آمار مربوط به تعداد باسوادان کشور و نرخ بیسوادی بعد از سال ۱۳۷۰ منتشر نشده است. نمی‌توان از سال ۱۳۷۰ تاکنون کوشش‌های دولت در این زمینه را ارزیابی دقیقی نمود.

جدول ۱- نرخ بیسوادی به تفکیک زنان و مردان در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۷۰ (درصد)

۱۳۷۰			۱۳۶۵			استان
زن	مرد	مردوزن	زن	مرد	مردوزن	
۳۲/۹	۱۹/۴	۲۵/۹	۴۷/۹	۲۹/۰	۳۸/۲	کل کشور
۴۰/۵	۲۱/۹	۳۰/۹	۶۰/۹	۳۵/۴	۴۷/۸	آذربایجان شرقی
۵۰/۰	۲۷/۵	۳۸/۴	۶۵/۷	۴۰/۷	۵۳/۰	آذربایجان غربی
۲۴/۷	۱۴/۶	۱۹/۴	۳۷/۳	۲۱/۵	۲۹/۰	اصفهان
۳۷/۷	۲۱/۹	۲۹/۶	۶۰/۰	۳۵/۸	۴۷/۴	ایلام
۳۲/۶	۱۷/۸	۲۵/۰	۴۹/۴	۲۸/۷	۳۸/۹	بوشهر
۱۸/۹	۱۱/۱	۱۴/۹	۲۷/۶	۱۶/۲	۲۱/۷	تهران
۳۷/۰	۲۰/۴	۲۸/۳	۵۵/۷	۳۱/۱	۴۳/۰	چهارمحال و بختیاری
۳۴/۴	۲۲/۴	۲۸/۳	۵۳/۰	۳۴/۴	۴۳/۶	خراسان
۳۷/۶	۲۱/۱	۲۹/۱	۵۱/۴	۳۰/۷	۴۰/۸	خوزستان
۳۶/۱	۱۹/۹	۲۷/۷	۵۳/۶	۳۱/۴	۴۲/۲	زنجان
۲۵/۵	۱۶/۰	۲۰/۶	۳۶/۸	۲۲/۵	۲۹/۵	سمنان
۵۹/۲	۴۰/۷	۴۹/۷	۷۴/۷	۵۳/۷	۶۴/۰	سیستان و بلوچستان
۲۸/۴	۱۶/۵	۲۲/۲	۴۳/۷	۲۵/۴	۳۴/۳	فارس
۵۴/۹	۲۸/۲	۴۱/۱	۷۶/۸	۴۵/۷	۶۰/۸	کردستان
۳۲/۳	۲۲/۹	۲۷/۵	۴۸/۵	۳۴/۱	۴۱/۲	کرمان
۴۰/۰	۲۲/۴	۳۰/۸	۵۷/۲	۳۲/۳	۴۴/۴	کرمانشاه
۴۱/۲	۲۲/۴	۳۱/۵	۶۰/۱	۳۴/۰	۴۶/۶	کهگیلویه و بویر احمد
۳۰/۹	۱۸/۹	۲۴/۸	۴۲/۰	۲۶/۱	۳۴/۰	گیلان
۳۹/۳	۲۳/۹	۳۱/۳	۵۸/۸	۳۶/۳	۴۷/۳	لرستان
۳۱/۹	۱۸/۸	۲۵/۲	۴۵/۷	۲۷/۶	۳۶/۶	مازندران
۳۳/۷	۱۸/۴	۲۵/۸	۴۸/۸	۲۶/۸	۳۷/۶	مرکزی
۴۲/۵	۲۷/۳	۳۴/۶	۵۸/۲	۳۹/۰	۴۸/۴	هرمزگان
۳۷/۳	۲۰/۰	۲۸/۳	۵۶/۴	۳۱/۱	۴۳/۲	همدان
۲۶/۷	۱۶/۷	۲۱/۵	۳۸/۴	۲۳/۰	۳۰/۴	یزد

جدول ۲ میزان کاهش نرخ بی سوادی طی سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۰ (درصد)

استان	مردوزن	مرد	زن
کل کشور	-۱۲/۳	-۹/۶	-۱۵/۰
آذربایجان شرقی	-۱۶/۹	-۱۳/۵	-۲۰/۴
آذربایجان غربی	-۱۴/۶	-۱۳/۲	-۱۵/۷
اصفهان	-۹/۶	-۶/۹	-۱۲/۶
ایلام	-۱۷/۸	-۱۳/۹	-۲۲/۳
بوشهر	-۱۳/۹	-۱۰/۹	-۱۶/۸
تهران	-۶/۸	-۵/۱	-۸/۷
چهارمحال و بختیاری	-۱۴/۷	-۱۰/۷	-۱۸/۷
خراسان	-۱۵/۳	-۱۲/۰	-۱۸/۶
خوزستان	-۱۱/۷	-۹/۶	-۱۳/۸
زنجان	-۱۴/۵	-۱۱/۵	-۱۷/۵
سمنان	-۸/۹	-۶/۵	-۱۱/۳
سیستان و بلوچستان	-۱۴/۳	-۱۳/۰	-۱۵/۵
فارس	-۱۲/۱	-۸/۹	-۱۵/۳
کردستان	-۱۹/۷	-۱۷/۵	-۲۱/۹
کرمان	-۱۳/۷	-۱۱/۲	-۱۶/۲
کرمانشاه	-۱۳/۶	-۹/۹	-۱۷/۲
کهگیلویه و بویر احمد	-۱۵/۱	-۱۱/۶	-۱۸/۹
گیلان	-۹/۲	-۷/۲	-۱۱/۱
لرستان	-۱۶/۰	-۱۲/۴	-۱۹/۵
مازندران	-۱۱/۴	-۸/۸	-۱۳/۸
مرکزی	-۱۱/۸	-۸/۴	-۱۵/۱
هرمزگان	-۱۳/۸	-۱۱/۷	-۱۵/۷
همدان	-۱۴/۹	-۱۱/۱	-۱۹/۱
یزد	-۸/۹	-۶/۳	-۱۱/۷